

Suomen lintuasemien toiminta vuonna 2006

Lauri Nikkinen (toim.)

Tämä katsaus esittelee Suomen lintuasemien toiminnan vuonna 2006. Katsaus käsittää kaikkiaan 14 lintuasemaa, joten lähes kaikki Suomessa tällä hetkellä toimivat lintuasemat tulevat katsauksessa käsitellyiksi. Uutena katsaukseen on tullut mukaan Nurmon Hirvijärvelle perustettu asema. Näiden 14 lintuaseman lisäksi Suomessa toimii muutama muukin asema, jossa lintuja tutkitaan, esimerkiksi aikaisemmin lintuasemakatsauksissa mukana ollut Aspskärin lintuasema.

Lintuasemien toiminta oli edellisten vuosien tapaa melko vilkasta, mutta vaihtelua aktiivisuudessa oli runsaasti. Päätoimintamuodot ovat jo pitkään säilyneet muuttumattomina – muutonseuranta, rengastus ja pesimälinnuston kartoitukset ovat keskeisintä lintuasematoimintaa. Asemien toiminta-aktiivisuus vaihtelee vuodesta toiseen. Hangon lintuasema on jo pitkään toiminut erittäin aktiivisesti, missä keskeisenä tekijänä ovat olleet aseman helppo saavutettavuus ja hyvä varustelutaso.

Vuosi 2006 oli sääoloiltaan vaihteleva ja erikoinen, mikä näkyi myös lintuasemilla. Loppupalven ja alkukevään kylmyys ja vahva lumipeite pidättelivät muuton käynnistymistä aina huhtikuun alkuun saakka. Huhtikuun puolen välin jälkeen lämpötila kohosi äkillisesti, mikä kiihdytti muuttoa nopeasti. Vapun jälkeen koettiin poikkeuksellisen lämmän parin viikon jakso, jonka jälkeen kevät otti harppauksen taaksepäin – paikoin päivälämpötilat laskivat jopa 20 astetta. Kylmää säätä jatkui aina kesäkuun puolelle asti, mikä vuoksi useiden lintulajien pesinnän aloitus viivästyi. Kesä oli kokonaisuudessaan kuiva ja lämmin. Syysspuolella elo-syyskuussa oli vielä hyvin lämmintä. Lokakuun loppupuolen lyhyt kylmä jakso sai monet viivytelijät siirtymään rajojemme ulkopuolelle. Marras- ja joulukuun olivat poikkeuksellisen leutoja.

Lintuasematoiminnalla on Suomessa pitkä historia ja arvokkaat perinteet. Signilskärin lintuasema Ahvenanmaalla aloitti toimintansa jo vuonna 1927 ja asema täyttää tänä vuonna pyöreitä vuosia. Vaikka vuodet ovat vierineet ja lintuasemien aktiivit vaihtuneet, on toiminta pysynyt hyvin samankaltaisena läpi vuosien. Menestyksellisen toiminnan

takaa löytyy yleensä pieni ydinjoukko, joka huoltaa ja ylläpitää lintuasemaa. Monet asemarakennuksista ovat jo vanhoja ja kaipaavat jatkuvaa ylläpitoa. Eräillä lintuasemilla, kuten Jurmossa, on uuden asemarakennuksen myötä toimintaan tullut huomattavaa vilkastumista. On tärkeää muistaa, että pitämällä puitteet lintuasemilla kunnossa, turvaamme jatkossakin arvokkaan lintuasemaineiston kertymisen lintukantojen seuranta ja tutkimusta varten.

Halias *Aleksi Lehikoinen*

Aseman 28. toimintavuosi oli täynnä monipuolista toimintaa. Viime vuosina totuttuun tapaan asema oli miehittynä ympäri vuoden. Tästä huolimatta uudet miehittäjät ovat asemalle vastaisuudessaakin tervetulleita. Keväisin asemalla on lähes aina tilaa. Syksyllä on useimmiten tilaa viikolla sesonkiaikaankin, mutta viikonloput varataan täyteen usein jo viikkoja etukäteen. Asemalla yöpyi vuoden aikana 64 miehittäjää, bussiretkiä järjestettiin seitsemän ja päiväretkeliijöitä vieraili runsaasti. Kevätkauden päämiehittäjiä olivat Aatu Vattulainen 175 vrk, Aleksi Lehikoinen 35, Jarkko Santaharju 21, Jari Laitasalo 20, Jenni Leppänen 16. Syksyn päämiehityksestä taas vastasivat Aatu Vattulainen 184 vrk, Jarmo Ruoho 35, Petteri Lehikoinen 31, Jarkko Santaharju 29, Tatu Hokkanen 23. Rengastajatilanne oli melko hyvä, ja rengastus saatiin järjestettyä lähes yhtäjaksoisesti 12.8.–19.11. Rengastuksia kertyi koko vuonna 6550 (79 lajia). Huonontiaisyksyn takia rengastussumma jäi selvästi keskimääräisestä. Asemalla havaittiin kuluneena vuotena 225 lajia ja asemalle uudeksi lajiksi havaittiin arohiirihaukka.

Aseman julkaisutoiminta oli aktiivista. Vuoden aikana julkaistiin kahdeksan Haliasaiheista tai osin Haliaksen aineistoon perustuvaa artikkelia. Eniten huomiota sai yhdessä Ruotsin Falsterbon ja Ottenbyn, Norjan Jomfrulandin ja Italian Caprin lintuasemien kanssa toteutettu ilmastonmuutos-aiheinen artikkeli, joka julkaistiin Science-tiedelehdessä (Jonzén ym. 2006). Artikkelin tulosten

mukaan kaukokuuttavat varpuslinnut ovat aikaistaneet kevätmuuttoaan Euroopassa vähintään yhtä paljon kuin lähimuuttajat. Aiemmin kaukokuuttajien on luultu reagoivan ilmaston muutokseen heikommin kuin lähimuuttajien. Myös kaksi muuta ilmastoaiheista artikkelia julkaistiin kuluneena vuotena kansainvälisissä Global Change Biology ja Journal of Avian Biology-tiedelehdissä (Lehikoinen ym. 2006b, Rainio ym. 2006).

Kotimaisista julkaisuista on syytä mainita Linnut-vuosikirjassa ilmestynyt artikkeli, jossa todetaan Haliaksen aineiston perusteella tehtyjen kannankehitysarvioiden olevan pitkälti samansuuntaisia kuin valtakunnalliset pesimäaikaisiin laskentoihin perustuvat arviot. Siten lintuasema-aineistoa voidaan käyttää läpimuuttavien lintukantojen seurannassa (Lehikoinen ym. 2006c). Haliaksen aineistoa käytettiin myös Tulliniemen linnustonsuojelualueen pesimälinnustokartoituksessa (Lehikoinen ym. 2006a) ja syksyistä Haliasta esiteltiin Linnut-lehdessä kotimaan retkikohdeosiossa (Lehikoinen 2006).

Vuoden aikana aloitettiin myös kaksi vaelluslintuaiheista osin Haliaksen aineistoon perustuvaa tutkimusprojektia, joiden tarkoituksena on selvittää punatulkkujen ja käpytikkojen muuttokäyttäytymiseen vaikuttavia tekijöitä. Lisäksi Itämeren haahkan sukupuolijakauman muutoksia selvitettiin yhteistyössä Tanskan ympäristöntutkimuskeskuksen kanssa.

Halias-aiheisten artikkelien julkaisulueteloa päivitetään Haliaksen internet-sivuilla, josta osa tuoreimmista artikkeleista on imuroitavissa pdf-muodossa. Haliaksen viimeaikaisia havaintoja päivitettiin ympäri vuoden, muuttoaikoina jopa lähes päivittäin. Linkki viimeaikaisiin havaintoihin löytyy aseman kotisivuilta <http://www.tringa.fi/lintuasemat/halias.html>.

Lintuvuosi 2006

Viron edustalla tapahtuneen öljyonnettomuuden uhreista Suomen ensi havainto tehtiin Haliakselta, jossa helmikuun alkuun mennessä oli kertynyt havaintoja mm. öljyntyneistä telkistä, alleista, lokeista ja kuikasta.

Huomattavia muuttoa tai kerääntymiä ke-

vään aikana olivat 7.4. mustarastas 139m, 9.4. punakylkirastas 1004m ja kottarainen 965m, 11.4. haahka 3000p 5940m ja kangaskiuru 12m, 15.4. lehtokurppa 29p, 16.4. telkkä 1570p, merimetso 1319m, kalasääski 8m, kurki 1411m, 17.4. uuttukyyhky 45m, 22.4. tuulihaukka 8m, 24.4. kuovi 891m, 11.5. punakuiri + iso kahlaaja 1705m, 27.5. haahka 1370 W, pilkkasiipi 328m, telkkä 500m, 28.5. vesipääsky 38m. Kurkien kevätsummaksi tuli 5400m.

Pesimälinnustoa seurattiin perinteiseen tapaan ja mielenkiintoisia asema-alueelta havaittuja pesimähavaintoja olivat mm. merihanhi 8 poikuetta, ristisorsa 1 poikue, harmaasorsa 1 poikue, tavi 1 poikue (aseman historian ensipesintä).

Syksyllä muuttoennätyksiään parantelivat mm. harmaahaikara 21.7. 41m, 19.8. metsäkirkvinen 17300m, 4.10. vihervarpunen 26800m, pikkuvarpunen 15.10. 66m, tikli 23.10. 63m, laulujoutsen 29.10. 128m, maa-
kotka 29.10. 11m, merikotka 29.10. 21m.

Varpushaukkojen päämuuton huippu ajoittui jo elokuun lopulle ja koko syksyn 6170 varpushaukasta muutti 20.–27.8. välisenä aikana 2220. Hanhia näkyi hyvin kuten muuallakin Etelä-Suomessa. Parhaana päivänä 19.10. muutti 8000 hanhea, joista vajaa puolet määritettiin valkoposkivanhanhiksi. Kurkia havaittiin syksyn aikana 16524 m, joista 7211 muutti 9.10.

Vaelluslinnuilla vaisu syksy

Syksy oli vaelluslintujen osalta normaalia vaisumpi. Se jää kuitenkin mieleen hyvänä pöllösyksynä, sillä etenkin lehto- ja viirupöllöjä oli runsaasti liikkeellä. Syynä tähän oli myyräkannan romahtaminen keväällä. Syk-

Tiaisvaellus, myös kuusitiaisvaellus (*Parus ater*) oli hillittyä syksyllä 2006. kuva: TEEMU LEHTINIEMI.

syn myötä nälkä ajoi vankimmatkin paikallinnut, viirupöllöt, liikkeelle. Viirupöllöjä havaittiin arviolta kymmenen paikallista, joista verkoista tuli kahdeksan yksilöä. Määrä on huomattava sillä aiemmin asemalla on havaittu vain kymmenen viirupöllöä. Verkosta tulleista kolmella oli jo valmiiksi rengas jalsassa ja näistä kaksi oli kotoisin Hämeestä ja kolmas peräti Luumäeltä (etäisyys linnuntietä noin 290 kilometriä). Muita pöllöjä havaittiin myös mukavasti: huuhekaja noin 6p (1 kontr.), hiiripöllö 1p, sarvipöllö 93p (76 reng.), suopöllö 7p (3r), lehtopöllö 29p (15r 2 kontr.), varpuspöllö 22p (13r 1 kontr.) ja helmipöllö 12p (8r). Helmipöllön rengastusmäärät ovat olleet selkeässä laskussa 1990-luvulta alkaen ja mikä kertonee lajin taantumisesta eteläisessä Suomessa (Kuva 1).

Tikkojen vaellussyksy oli vaisu ja myös tiai-

silla muuttajamäärät olivat edellisvuosiin nähden vaatimattomia. Vain talitiainen esiintyi normaalin runsaana (23191m). Pähkinänakeleita nähtiin 18, joista kaksi rengastettiin. Vihervarpunen esiintyi ennätysrunsaana ja syksyn muuttajasumma on komea 155 820m. Meno oli lisäksi hyvää punatulkuilla 2943m ja pikkuvarpusella 215m.

Harvinaisuudet

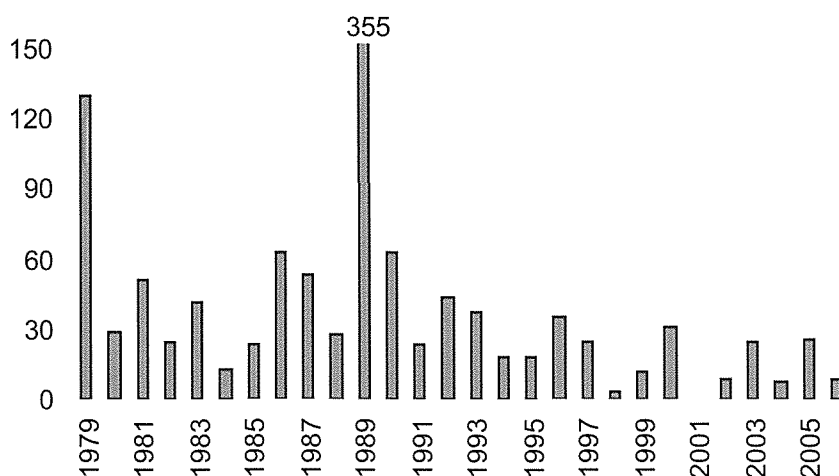
Kuluneen vuoden aikana havaittiin runsaasti pikkuharvinaisuuksia, mutta suurharvinaisuuksista ainoiksi jäi asemalle uudeksi lajiksi havaittu arohiirihaukka 14.–15.9. ja keltavästäräkin *lutea/flavissima* alalaji 11.–16.7. Keltapäinen keltavästäräkki rengastettiin ja dokumentoinnin perusteella linnun alalaji on mahdollisesti määritettävissä vielä jälkikäteen.

Kiitokset

Suomen Kulttuurirahaston apurahan turvin pystyttiin taas maksamaan syyskauden havainnoijille ja rengastajille päivärahaa, josta kiitokset. Kiitos kuuluu myös kaikille vuoden 2006 miehittäjille, talkoolaisille ja asemamaksun maksaneille. Suomen ympäristökeskus (SYKE) lahjoitti asemalle tietokoneen, joista lämmin kiitos!

Yhteystiedot: asemanhoitajat
Kari Soilevaara (varaukset)
Päiväkilonkuja 6 D 22
02210 Espoo
Puh. (09) 8871245 (työ)
Puh. 040 7245697
Kari.Soilevaara@arwidson.fi

Aleksi Lehikoinen (lintuaineisto- sekä talousasiat)
Peltokylätie 1 E 11
00740 Helsinki
Puh. 045 1375732
Aleksi.Lehikoinen@helsinki.fi

Kuva 1. Helmipöllön syksyiset rengastusmäärät Hangon lintuasemalla 1979–2006. Huomaa laskeva suuntaus 1990-luvun alusta lähtien. Ennätysyöksynä 1989 rengastettiin huikeat 355 ”helmaria”, mutta vuonna 2001 laji jäi kokonaan havaitsematta!

Fig 1. Numbers of ringed Tengmalm's Owls at Hango bird observatory 1979–2006. The trend has been decreasing since the beginning of the 1990s.

Rautiainen (*Prunella modularis*). Kuva: MARKKU UKKONEN.

Hirvijärvi Harri Hutri

Suomenselän Lintutieteellisen yhdistyksen perustama Nurmon Hirvijärven lintuasema on valmistunut vuonna 2004. Aseman tärkein toimintamuoto on syksyllä 1993 aloitetun muutontarkkailuperinteen jatkaminen. Lisäksi asemalla järjestetään lintuharrastukseen liittyviä tapahtumia, ylläpidetään talvuruokintapaikkaa sekä rengastetaan lintuja. Nykyinen rengastustoiminta on tosin tarkoin rajattua – lähinnä pesivien lintujen ja niiden poikasten rengastusta – koska Hirvijärvellä ei ole virallista lintuasemastatusta. Lisäksi projektilajeina ovat olleet pohjansirkku ja rautiainen.

Vuonna 2006 Hirvijärvellä oli 122 muutonhavainnointipäivää (keväät 38, syksy 84). Kevätmuutto oli tavanomaiseen tapaan määrällisesti vaatimatonta eikä harvinaisuuksiaan havaittu. Esimerkiksi harmaiden hanhien kokonaismäärä (373 yks.) oli toiseksi pienin kevääseen 1992 ulottuvassa havaintosarjassa. Myös vuosikymmenen takaiset tuhansien pääskyjen kerääntymät näyttävät vähitellen jäävän historiaan, sillä kevään suurimmassa lepäilijäparvessa oli vain 500 haara-/räystäspääskyä.

Myös syksy oli vähälintuinen. Tilastoitujen yksilöiden kokonaismäärä (37300) jäi kolmanneksen alle vuosien 1993–2005 medianin ja määrällisesti heikompia lintusyksyjä on 14 seurantavuoden aikana koettu vain vuosina 1997 sekä 2002. Erityisesti varpuslintujen määrät olivat harvinaisen pieniä ja esimerkiksi tiaisvaellus (596 lintua) oli heikoin 12 vuoteen. Loppusyksyn massiivinen

hanhiryntäyskään ei Nurmoon asti yltänyt, sillä arktisia hanhia – pääosin valkuposkia – nähtiin vain viitisensataa. Syksyn suurimpia ilonaiheita olivatkin paikalliset petolinnut. Parhaimmillaan alueella viihtyi pitkään neljä merikotkaa, kolme maakotkaa ja elo-syyskuussa kolmen viikon ajan myös esiaikuinen kiljukotka. Harvinaisuusosastolla mainittavia havaintoja olivat myös muuttava nuori tunturikihu 23.9., paikallinen isokihu 30.9., vaeltava lapintiaainen 4.10. sekä lintuaseman kulumilla käväissyt merisirri 15.10.

Rengastustoiminta oli vuonna 2006 vähäistä, sillä ainoan lintuasemarengastajan Jukka Koiviston verkot olivat syksyn-talven aikana pyynnissä vain neljänä aamupäivänä. Rengastettuja lintuja – pääasiassa talitiaisia

– kertyi pyynneissä 47. Lisäksi Hannu Silanpää rengasti heinäkuun alussa Hirvijärven-Varpulan alueelta parikymmentä lokkilintujen poikasta, joiden joukossa oli mm. kolme lapintiiraa.

Lisätietoja ja tarkempi aseman toimintakatsaus vuodelta 2006 löytyy osoitteesta www.sslty.fi.

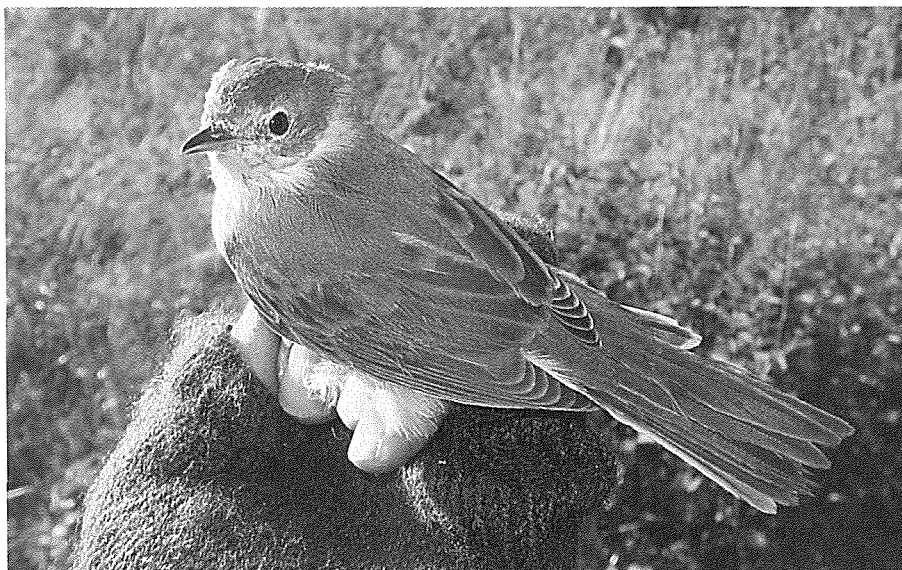
Höytiäinen

Markku Huttunen

Lintuaseman toiminta oli edellisvuotiseen tapaan sangen vilkasta. Rengastuksissa päästiin lähelle reilun 20 vuoden keskiarvoa. Lintuja rengastettiin säännöllisesti viikoittain läpi vuoden, vain talven ruokintapyynnissä oli ajoittain parin viikon taukoja. Hieman yhtenäisempi miehitysjakso oli välillä 18.7.–26.10. Asemalla tehtiin pieniä kunnostustöitä vuoden aikana. Höylasin kokonaisrengastussaldo aikavälillä 1984–2006 on 97041 lintua, joten vuoden 2007 jälkipuoliskolla joku lintuyskilö saanee koipeensa metallirenkaan, joka on järjestyksessään 100000. Höylas-rengastus.

Aseman 23. toimintavuonna miehitysvuorokausia kertyi kaikkiaan 99, joista ruokintapaikkapyyntiä 23 päivänä. Pyyntipäivistä 73 oli sellaisia, jolloin kaikki tai lähes kaikki vakio- ja lisäverkot olivat pyynnissä eli 12 vakioverkkoa sekä 3–7 lisäverkkoa. Lintuasemalla rengastivat Ari Latja (2600 rengastusta), Markku Huttunen (1010), Johanna Lakka (454), Juha Miettinen (45) ja Varpu Mitikka (26).

Vuonna 2006 rengastettiin kaikkiaan 4135 yksilöä 60 eri lajista. Runsaimmat verkkolajit olivat pajulintu (979 reng.), urpiainen (821r), hömötiäinen (252r) ja sinitiäinen (206r). Sekä pyrstötiaiset (45r) että hippiäiset (76r) olivat

Höytiäisellä saatiin keskimääräistä enemmän pensaskerttuja (*Sylvia communis*).
Kuva: TEEMU LEHTINIEMI.

vähissä edellisvuoden huipun jälkeen. Ennätykset tehtiin ainoastaan rautiaisen (109r) ja valkoselkätikan (2r) kohdalla. Lisäksi lähes ennätystahtiin päästiin urpiaisen, peipon (126r) ja pensaskertun (51r) osalta. Kertuilla lienee ollut takana kelpo pesintäkausi, koska kaikilla kolmella peruslajilla (herne-, pensas- ja lehtokerttu) päästiin rengastusmäärissä pitkänajan keskiarvon yläpuolelle. Myös kirjosiippoja (133r) rengastettiin keskiarvoa enemmän.

Lintuasemalla pyydettiin harvalukuisista rengastuslajeista töyhtöhyppä (edellisen kerran v. 1991), sarvipöllö (edellisen kerran v. 1994), kaksi lapinkirvistä, kolme idänuunilintua kymmenen vuoden tauon jälkeen, rytikerttunen, kuusi viitakerttusta sekä kaksi pähkinänakkeliä. Vähälukuisemmista rengastuslajeista asemalla saatiin myös varpushaukka, helmipöllö, haarapääsky, taigauunilintu, harakka ja pohjansirkku, yksi kutakin.

Kesällä rengastettiin edellisvuosien tapaan jonkin verran pesäpoikasia ja emolintuja aseman lähistöllä. Kontrolleja kertyi kaikkiaan 460, vanhoja kontrolleja saatiin 26 eri yksilöstä, eniten pajulinnuista (8 kontr.), talitiaisista (5k) ja pajusirkuista (5k). Asemalla on mm. kontrolloitu lähes vuosittain kaksi tuttua käpytikkaa, naaras ja koiras, jotka molemmat siirtyvät pian toiselle kymmenennelle ikävuodelleen. Asemalla rengastetuista linnuista saatiin ainoana löytönä elossa oleva 12-vuotias naurulokki, jonka rengas luettiin Saksassa.

Jurmo

Juha Kylänpää ja Kalle Rainio

Keväällä 2002 käyttöön otetun uuden asemarakennuksen ansiosta asumistaso on Jurmossa lintuasemistamme paras. Lisäksi Jurmo on helposti saavutettavissa. Nämä edut ovat johtaneet paitsi miehitysvuorokausien määrään, myös asemalla vierailneiden henkilöiden määrän kasvuun. Miehittäjäpohjan kasvaessa on laajentunut kirjo myös erityisesti miehittäjien lintujentunnistaidoissa. Osa miehittäjistä myös näyttää lähteneen asemalle kuin mille tahansa linturetkelle ymmärtämättä lintuasematoiminnan tarkoitusta. Havainnoinnin ja havaintojen kirjauksen pitäminen vakioituna ja riittävän asiantuntevana on nousemassa haasteeksi.

Vuonna 2006 Jurmon lintuasema oli mie-

hitettynä 229 vuorokautta (taulukko 1.). Luvussa on reilun 10 % lasku 2000-luvun alun huippuvuosista, mutta se on huomattavasti korkeampi kuin 1990-luvun keskitaso. Pissimmät yhtenäiset miehitysjaksot olivat 8.5.–11.6. ja 13.–30.10. Jurmon lintuasemalle luonteenomaisia ovat lyhyet miehitysjaksot mitä kuvastaa hyvin se, että kaikkiaan erillisiä miehitysjaksoja oli 261. Näistä 136 (52%) oli kahden päivän jaksoja eli viikonloppuna lauantai ja noin puolet sunnuntaista. Yli neljän päivän jaksoja oli vain 26 (10%).

Miehittäjinä toimineiden henkilöiden määrä on tasaisesti kasvanut tällä vuosituonnilla. Kertomusvuonna heitä oli 167. Yli 10 miehitysvuorokautta asemalla palvelivat Jari Helstola (38), Tapani Veistola (37), Markus Mattila (21), Antti Sintonen (20), Jukka Grönlund (17), Jyrki Normaja (14), Arto Kalliola ja Juhani Virtanen (13), Kim Roering (12) ja Hannu Ali-Eskola (11).

Elokuun toisena viikonloppuna koottiin talkoilla meren tuomaa roskaa Jurmon rannoilta, lähinnä kansallispuistoon kuuluvilta alueilta. Kahdeksan talkoolaista keräsi tavaraa 45 jättesäkillistä sekä isompia yksittäisiä esineitä. Ratkaiseva merkitys työn onnistumiselle oli lintuaseman vuokraisännällä Klas Mattssonilla, joka kuljetti täydet säkit satamaan traktorillaan.

Rengastusvuorokausia kertyi vain 46 yhdeksän rengastajan voimin; keväällä rengastuspäiviä vähensi kohu lintuinfluenssasta (taulukko 1.). Yli kymmenen vuorokautta kertyi Juhani Virtaselle (13) ja Jyrki Normajalle (11). Yhteensä rengastettiin 4963 lintua. Eniten rengastettiin jälleen kerran punarintoja (1563) ja hippiäisiä (649) mutta kolmossijainen meni tällä kertaa talitiaiselle (527) ennen pajulintua (403). Harvinaisuuksista sai renkaan jalkaansa sepelsieppo 28.5. ja mustaotsalepinkäinen 26.5. Poikasrengastuksissa määrät pysyivät pieninä, kuitenkin 4 etelänsuosirrin, 7 töyhtöhyppän ja 28 kottaraisen poikasta saatiin merkittyä.

Vuoden aikana Jurmossa tavattiin hyväksytysti 199 lajia. Jurmon saaren 300. lintulajiksi kirjattiin 17.5. isohaarahaukka. Muista vuoden 2006 harvinaisuuksista on hyväksyty harvinaisuuskomiteoiden toimesta tämän kirjoituksen valmistumiseen mennessä *hrota*-alalajin sepelhanhi 11.–14.10. (Jurmon 1. havainto), mustapäätasku (*rubicola/hiber-*

nans) 21.4., mustaotsalepinkäinen 25.–26.5. (reng.) ja peräti neljä sepelsieppoa, kaikki tuttuun tapaan toukokuulta.

Kanlas

Teemu Lehtiniemi

Kangasalan lintuasemalla oli varsin vähän toimintaa vuonna 2006. Toiminta keskittyi perinteiseen tapaan heinä-elokuun varpuslintupyynnin Kangasalan Kirkkojärven itärannalla.

Rengastuspäiviä kertyi pääosin heinäkuun alun ja elokuun loppupuolen välisenä aikana vain 9. Rengastajina toimivat Vesa Tuominen ja Teemu Lehtiniemi. Vuoden aikana rengastettiin 715 lintua 39 lajista. Näiden lisäksi renkaallisten lintujen uudelleenpyyntejä eli kontrolleja kertyi 137.

Runsaimmat rengastetut lajit olivat pajulintu, ruokokerttunen, sinitiaainen, talitiaainen, lehtokerttu, punarinta ja pajusirkku. Harvinaisuuksilta vältyttiin.

Lågskär

Jörgen Palmgren

Lintuasema oli 45. toimintavuonna miehittettyä 124 päivänä (helmikuu 1, huhtikuu 17, toukokuu 31, kesäkuu 10, heinäkuu 22, elokuu 4, syyskuu 10 ja lokakuu 29 päivää). Vakioverkkoengastusta suoritettiin huhtikesäkuun miehitysjaksoilla seitsemän viikkoa ja syys-lokakuussa runsaat neljä viikkoa. Toiseksi tärkeimpänä rutiinina jatkui maalin tujen lepäilijälaskenta. Asemalla kolmanneksi tärkein ruutiini on muutonseuranta, ja sitä suoritettiin melkein päivittäin. Muuttoa on tarkoitus seurata majakalta kolmen tunnin ajan auringonnoususta lähtien.

Vuoden aikana asemalla toimi havainnoijana 41 henkilöä. Miehityspäiviä karttui eniten Jani Cederille (24 vrk), Tatu Hokkaselle (23), Antti Kauselle (24), Sampo Laukkaselle (24), Karno Mikkolalle (24) ja Pekka Saikolle (43). Asemalle on Ålands Fågelskyddsforeningin järjestämät kuljetukset Ahvenanmaan mantereelta kahden viikon välein.

Vuoden aikana rengastettiin 8344 lintuyksilöä 69 lajista. Vuodesta 1976 noudatettu vakioverkkojärjestelmä oli edelleen rengastustoiminnan kulmakivenä, sillä pääosa pyydystetyistä linnuista saatiin vakioverkkoista. Rengastuksista pesäpoikasia oli 2. Kymmenen eniten rengastettua lintulajia olivat punarinta (2163 reng.), hippiäinen, (1456r), järripeippo (705r), peippo (493r), talitiaainen (407r), hernekerttu (327r), laulurastas (298r), mustapääkerttu (294r), pajulintu (232r) ja rautiaainen (215r). Hyönteissyöjät olivat tavallista heikommin edustettuina rengastuimpien lajien luettelon kärkipäässä, koska

Taulukko 1. Rengastus- ja miehitysvuorokaudet kuukausittain Jurmossa 2006

Table 1. The number of ringing and observation days at Jurmo bird observatory by month in 2006

	tammi I	helmi II	maalis III	huhti IV	touko V	kesä VI	heinä VII	elo VIII	syys IX	loka X	marras XI	joulu XII
miehit. (obs)	12	17	16	21	25	14	26	19	23	29	18	9
reng. (ring)	-	-	-	6	10	7	-	1	10	10	1	1

Sinirinta (*Luscinia svecica*).
Kuva: MARKKU UKKONEN.

kevään rengastusjakso katkesi jo kesäkuun alkupäiviin. Myös lokakuun toisella viikolla oli valitettava tauko rengastustoiminnassa.

Vuoden aikana Lågskärillä havaittiin 206 lajia. Harmaasorsapoikueita näkyi kesällä kaksi. Silkkiuikkupari pesi ensimmäisen kerran saaden kaksi poikasta. Vaelluslintuja oli liikkeellä niukasti, eniten talitiaisia. Pyrstötiaisia havaittiin vain seitsemänä päivänä. Närhettä tehtiin aseman ensimmäinen kesähavainto 2.–3.7. Käpytikkaa tai muita vaellustikkoja ei havaittu syksyllä lainkaan. Pöllöjä oli vain vähän liikkeellä. Renkaallinen nuori muuttohaukka esitteli saalistustaitojaan viikon ajan syyskuun lopussa. Nuolihaukan kanssa saalistellessaan sille kelpasivat korennot!

Harvinaisuuksia nähtiin, kuten tavallista, eniten touko- ja lokakuussa. Allihaahkaparvi, 40 lintua, oli paikallisena huhtikuussa. Tämän lisäksi huhtikuussa havaittiin mm. harjalintu, etelänsatakieli, mustapäätasku, sepelrastas (parhaana päivänä 4p). Toukuun parasta antia edustivat jääkuikka, niitysuohaukka, viiriäinen, mustapyrstökuiri, turturikyöhky, kaksi mustapäätaskua, kolme sepelsieppoa, pyrstötulkku ja harmaasirkku. Kesä- ja heinäkuu olivat hiljaisia, parhaimpina turkinkyöhky, kaksi avosetta ja siperian-/amerikankurmitsa. Elokuun harvinaisuuksia edusti arosuohaukka. Syyskuussa havaittiin aroharmalokki ja kuusi taigauunilintua. Lokakuun harvinaisimpia lintuja olivat isokirvinen, neljä hippiaisuunilintua, taigauunilintu, virtavästäräkki ja pikkusirkku.

Raasio

Markku Ukkonen

Vuosi 2006 oli Raasion kahlaajarengastusase-
man 20. rengastusvuosi. Rengastusaktiivisuu-
dessa jäätin kauas keskimääräisestä tasosta;
miehitystä oli asemalla ajanjaksolla 29.6.–
10.9. vain 22 päivänä. Pyydystystunteja ker-
tyi niukat 365, joista kolmasosa oli yötunteja.
Kaksi kolmasosaa pyydystystunneista ajoittui
kolmen viikon jaksoon 26.7.–13.8. Kahlaaja-
ja vesilintupyrynti tapahtui yksinomaan kah-
laajakatiskoilla. Varpuslintujen osalta tehtiin
myös kokeiluluonteista verkkopyyntiä testaa-
malla seitsemänä päivänä muutamaa verk-
kopaiikkaa. Toiminta kärsi edelleen rengas-
tajapulasta; kauden rengastuksista vastasivat
Jyrki Pynnönen ja Markku Ukkonen. Lepäile-
vien syyskahlaajien laskenta sujui sen sijaan
entisellä uutteruudella. Raasion ja viereisen
Mustin altaan lietteitä tonkineet syyskahlaajat
ynnähtiin ajanjaksolla 1.6.–18.10. 89 päivänä.
Kahlaajien kevätmuuttoa kiikaroitiin aikavä-
lillä 27.4.–15.6. 27 päivänä.

Syyskauden rengastussumma oli 647 yksilöä, joista kahlaajia vain 323 yksilöä 14 lajista. Vaatimattomampaan kahlaajarengastusmäärään on jääty aseman historiassa vain kolmena aiempaan syksynä. Raasiassa rengastettuja kahlaajia kontrolloitiin lisäksi 23 yksilön verran. Kahlaajista eniten rengastettuja lajeja olivat suokukko (117 reng.) ja liro (113r). Lajikaksikon osuus kahlaajarengastuksista oli runsaat 70 %. Sirrejä rengastettiin vain 41 yksilöä, joista reilut puolet oli lapinsirrejä. Katiskoisiin harvemmin harhautuvista kahlaajalajeista mainittakoon mustaviklo (4r) ja tundrakurmitsa (1r). Vesilinnuista rengastettiin eniten taveja (23r). Varpuslinnuista rengastetuimman lajin titteli meni odotetusti västäräkille (118 r).

Kahlaajien kevätmuutto sujui ajallisesti ja määrällisesti yllätyksettömästi. Ainut keskimääräistä runsaslukuisempaan esiintynyt kevätlaji oli lapinsirri, joita laskettiin parhaimmillaan 19.5. 50p. Keväällä sisämaassa vähälukuisia pulmussirrejä nähtiin enimmäkseen 6.6. 5p. Toukokuun puolivälissä kahtena päivänä havaittu rantakurvi ja kesäkuun alussa kirjattu lampiviklo edustivat altaiden keväistä harvinaisuusosastoa.

Syysmuuton selkeä valopilkku oli suokukko, joita tavattiin kolminkertaisesti keskimääräiseen verrattuna. Valtaosa 2124 yksilön suokukkosummasta oli elo–syyskuun aikana havaittuja nuoria lintuja. Muita keskimääräistä runsaslukuisempaan esiintyneitä lajeja olivat töyhtöhyppä (altaiden syyssumma 685 yks.), kuovi (365), pulmussirri (99) ja mustaviklo (105). Kaikkien muiden altailla havaittujen sirrilajien ja tyllin osalta syyssum-

massa yllettiin keskiarvorajan tuntumaan ja kaikilla näillä lajeilla nuorten lintujen osuus havaintosummasta oli keskimääräistä suurempi, mikä vihjasi näiden läpimuuttavien kahlaajalajien hyvään pesimämenestykseen arktisilla pesimäseuduillaan. Esimerkiksi pikkusirrejä kirjattiin nyt selvästi enemmän kuin muutamana edellisyyksynä ja pitkästä aikaa kirjattiin taas yli 100 nuoren pikkusirrin päiviä. Vain tundrakurmitsan ja vesipääskyn havaintosummissa jäätin selvästi alle normaalin tason. Nuorten kahlaajien vahva esiintyminen merkitsi myös sitä, että kokonaisuudessaan kahlaajamuutto jatkui määrällisesti tasapaksuna putkena heinäkuun puolivälistä syyskuun puoliväliin.

Syysmuuton aikana Raasion altaalta tilastoitiin 4651 kahlaajaa ja vastaavasti viereiseltä Mustin altaalta 4764 kahlaajaa. Molemmat yhteissummat ovat 15–45 % keskimääräistä suurempia. Parhaista lajikohtaisista päiväsummista lueteltakoon nämä: tylli 16.8. 119p, pulmussirri 29.8. 25p, pikkusirri 11.9. 127p, kuovisirri 12.7. 53p, suosirri 12.7. 159p, suokukko 30.8. 100p, punakuiri 12.7. 52p ja liro 1.8. 72p + 16m. Syyskauden kahlaajaerikoisuudet olivat vähissä – heinäkuun lopulla tavattu ja maakunnallisesti syksyisin harvinainen mustapyrstökuiri sekä elokuun puolivälissä pysähtyneet kaksi karikukkoa sietävät tulla mainituiksi.

Mustin altaalla tavattiin loppukesästä maakunnallisesti muhkeita puolisuokeltajasaorsakeräntymiä: mm. tavi 9.8. 480p, lapasorsa 16.8. 148p ja jouhisorsa 17.8. 158p. Vesilintumetsästyksen aloituspäivän jälkeen 21.8. altaan aalloilla kellui peräti 2000 vesilinnun lössi. Mustin aavikkomaiset hietikkokentät tuntuvat vetävän kesä kesältä entistä tehokkaammin puoleensa paikallisia loppokurkia; nyt hietikoilla loikoili mm. heinäkuun alussa enimmäkseen 258 kurkea.

Rauvola

Esa Lehikoinen

Rauvolan lintuaseman toiminnan kohokohta kesällä 2006 oli osallistuminen koko Euroopan kattavaan rytikertustutkimukseen. Tsekkiläisen Petr Prochazkan johtamassa tutkimuksessa selvitetään rytikerttusen leviämishistoriaa ja muuttoreittejä molekyylibiologia ja isotooppimenetelmiä hyväksi käyttäen. Tämän tutkimuksen vuoksi Rauvola avasi ovensa ja verkkonsa ajalle 14.–22.7. Petr'n ryhmään kuuluva Jiri Reif viihtyi tämän ajan hyvin Rauvolassa, Esa Lehikoisen, Kalle Rainion ja Markus Aholan hoitaessa pyynnit ja Markuksen vastatessa koe-eläinluvan edellyttämän näytteenoton suorittamisesta. Linnuista otettiin höyhennäytteet

Punarinta (*Erithacus rubecula*) on monilla saariasemilla syksyisin runsaimpia rengastuslajeja. Ennen postjuvenaalista sulkasatoa punainen rinta puuttuu. Kuva: TEEMU LEHTINIEMI.

isotooppianalyseja varten ja verinäytteet DNA-analyseja varten. Isotooppianalyysit antavat tietoa siitä minkälaisissa kosteusolosuhteissa linnut ovat höyhenensä kasvattaneet. Tässä tutkimuksessa mittarina käytetään vedyn deuterium-isotoopin osuutta.

Rauvolan rytikertusten höyhenet matkasivat Saskatooniin Kanadaan analyyseja varten. Nyt ne täydentävät mukavasti Euroopan deuteriumkarttaa. Geneettiset analyysit ovat vielä tätä kirjoitettaessa kesken. Petri on tarkoitus näiden tietojen avulla kuvata rytikertusten geneettistä vaihtelua ja sen perusteella hahmottaa lintujen muuttoreitit ja leviämishistoria; saada tarkempi käsitys Keski-Euroopan muutonjakajan (lounaan ja kaakon kautta Afrikkaan muuttavat kannat) yhteydestä kehityshistoriaan. Tutkimukseen sisältyy myös *fuscus*-alalajin ja nimialalajin välisen sukulaisuuden tarkempi selvittäminen. On mielenkiintoista saada tietää onko suomalaisilla pesimälinnuilla yhteyttä *fuscus*-kerttusiin. Ainakin niiden muuttoreitti viittaa selvästi lounaiseen alkuperään.

Tsekkiläisiä varten järjestetyn pyynnin lisäksi ei Rauvolassa muuta tapahtunutkaan. Kaiken kaikkiaan rengastettiin 143 yksilöä viitenä pyyntiaamuna ja kontrolloitiin muutama takavuosien lintu. Pyyntituloksissa ilahdutti, paitsi tavoitellun rytikertusmäärän vaivaton pyydystäminen oikeissa ikäsuhteissa, mm. luhtakana, neljä viiksitimalia ja kultarinta.

Rönnskär Jukka Hintikka

Rönnskärin 45. toimintavuosi jäi edellisvuotista vaisummaksi. Mäkiluodon linnakkeen sulkemisen jälkeen puolustusvoimien yhteysalusliiken-

ne lakkasi, ja asemalle hankittu uusi vene saatiin vesille vasta huhtikuun lopussa. Asemalla rengastettiin vuoden aikana 2657 lintua, jotka edustivat 59 lajia. Niin kevään kuin syksykin miehitys oli katkonaista, ja ainoa pidempi yhtenäinen jakso saatiin järjestettyä syyskuun lopulta ja lokakuun alkupuolelle. Tässä esitetyt havainnot ovat suurelta osin tarkastamattomia, ja niissä voi siten esiintyä virheitä.

Harvalukuisemmista lajeista havaittiin keväällä mustaleppälintu 28.4., 2 avosetta 30.4., kyhmyhaahka 1.5., muuttohaukka 19.5. 1m, 21.5. 1m, 22.5. 2m, jääkuikka 21.5., 22.5. ja 7.6., lyhytnokkahanhi 22.5., etelänkiisla 7.6. ja 26.7. sekä kirjosiipikäpylintu 7.6.

Merikotkahavainnot tehtiin läpi kesän, ja laji pesikin Kirkkonummen saaristossa ensi kerran sitten 1900-luvun ensimmäisen vuosikymmenen. Pari sai lentoon yhden poikasen. Poikkeuksellisesta pesimälajistosta urpiainen yritti ilmeisesti pesiä Rönnskärillä, ja harmaasorsan pesintäyrityksiä oli peräti kolme. Heinäkuun harvinaisuudesta vastasi 26.7. havaittu etelänkiisla.

Syksyn miehitys alkoi elokuussa, ja se jäi valitettavasti yhtä katkonaiseksi kuin keväällä. Syksyn harvinaisuuksia olivat mm. kaksi rengastettua taigauunilintua, haarahaukka 24.–25.8. ja 26.9 sekä vähintään neljä muuttohaukkaa.

Vuoden 2006 toiminta ja havainnot julkaistaan täydellisempinä myöhemmin ilmestyvässä erillisessä vuosikertomuksessa, ja aseman havainnot julkaistaan myös Tringa-lehdessä. Mielenkiintoisia ajankohtaisia havainnot päivitetään myös Tiira-järjestelmään. Vuosikertomuksia ja 40-vuotisjulkaisua (1961–2001) voi tiedustella Jukka Hintikalta (yhteystiedot alla). Varauksista ja rengastustoiminnasta vas-

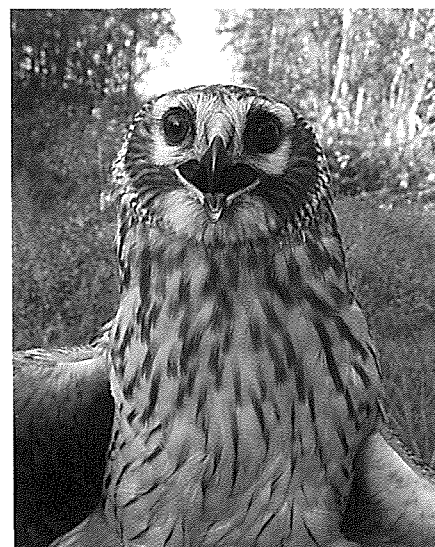
taa Henri Selin, henri.selin@kolumbus.fi (puh. 040 573 3270).

Jukka Hintikka
Merikorttitie 2 C 225
00960 Helsinki
puh. 044 566 5593
jukka.hintikka@helsinki.fi
Aseman kotisivut: <http://www.tringa.fi/lintuasemat/ronski.html>

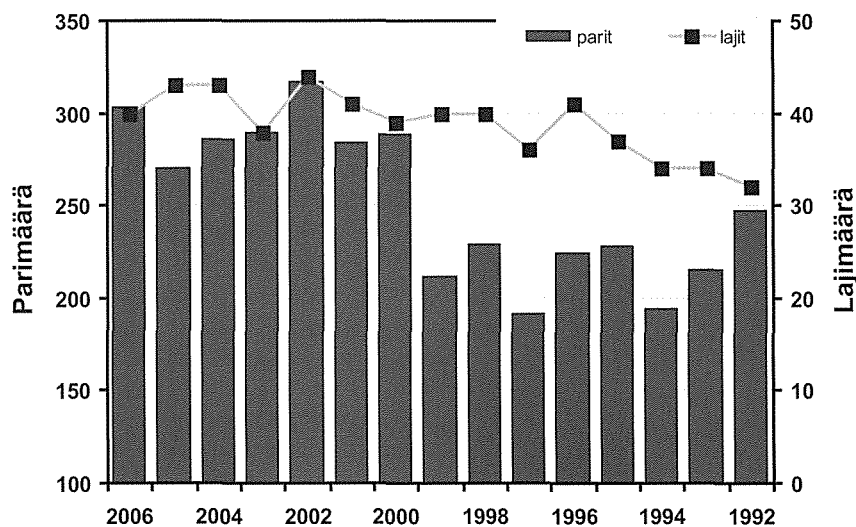
Signilskär Jari Korhonen

Signilskärin, pohjoismaiden vanhimman lintuaseman, toimintavuosi oli verraten vilkas. Keväällä miehityspäiviä oli 32 jakautuen tavanomaisesti pääsiäisen tienoille ja toukokuun loppuun. Syksyllä asema oli miehitetty vähintään 61 havainnointipäivää, todennäköisesti enemmänkin.

Keväällä maaliskuun lopun-huhtikuun yhtäjaksoinen 26 päivän havainnointi tuotti 109 lajia. Ensihavainnot muutamista lajeista: suokukko 30.3., ristisorsa, punakylkirastas ja hippipiäinen 2.4., västäräkki 3.4., meriharakka, kivitasku ja laulurastas 4.4., kulorastas 5.4., puukiipijä 8.4., haapana 9.4., metsähänhi 10.4., punajalkaviklo 11.4., härkälintu 12.4., mustakurkku-uikku 13.4., silkkiuikku 15.4., jouhisorsa 16.4. ja haarapääsky 20.4. Mustalintuja ynnättiin 16.–20.4. 2785m + 1734m + 185m + 845m + 1195m lentämässä Signilskärsjärdeniä pohjoiseen. Signilskärillä vähälukuisia uiveloita havaittiin 28.3.–4.4 päivittäin paikallisena 1–11. Ruskosuohaukkoja muutti neljä yksilöä 8.–16.4. Kurki on ollut vähälukuinen muuttaja Signilskärin olluissa. Nyt havaittiin 87m 26.3.–20.4., joista 57m/10a 16.4. Vähälukuisista lajeista havaittiin tunturipöllö 3.4., mustaleppälintu 4.–5.4.

Sinisuohaukka (*Circus cyaneus*) on verkossa harvinaista herkkua. Signilskäriltä sinisuohaukkoja saadaan vuosittain. Kuva: TEEMU LEHTINIEMI.

Kuva 2. Tankarin pesimälinnuston pari- ja lajimääräkehitys vuosina 1992–2006.

Fig 2. The breeding bird fauna of Tankar 1992-2006. The number of pairs in columns and the number of species in rows.

ja 8.4., maakotka 7.4., sepelrastas 9. ja 20.4., merisirri 5p 11.4., kuhankeitäjä 22.5., sepelrastas 23.5., idänuunilintu 25.5., jänkäsirriäinen ja kirjokerttu 26.5. Keväällä miehittäjinä toimivat Jukka Haapala, Jari Korhonen Tapani Lahti, Ari Lehtinen, Pekka Niittylä, Eero Peltonen ja Arja Suomalainen.

Syksyllä heinäkuun lopun ja elokuun miehitys oli katkonaista, vaikka havaintopäiviä kertyi peräti 24 aikavälillä 27.7.–27.8. Verkkorengastus aloitettiin vasta elokuun puolivälissä.

Syksyn ensimmäinen varpushaukka havaittiin 2.8. ja 4.8. muutti 3 yksilöä. Kolme isokuoviparvea, yhteensä 26 yks., muutti 8.8. Ensimmäinen metsäkivinen muutti 9.8., samoin kaksi keltävästäräkkiä, ja paikallisina oli kaksi käkeä. Nuori kirjokerttu rengastettiin 18. ja 19.8. Todennäköisesti syksyn ensimmäinen sinisuohaukka muutti 25.8. ja samana päivänä muutti jo 70 varpushaukkaa ja paikallisena oli 20 yksilöä. Vielä 27 merikihua havaittiin samana päivänä. Nykyään surullisen vähälukuinen peltosirkku muutti 26.8. ja kaksi punavarvusta 27.8., jolloin havaittiin myös syksyn ensimmäinen pajusirkku.

Lokakuussa miehitys oli jokapäiväistä. Yhtenäisen miehitys jatkui 2.11. asti ja syksyn viimeinen käynti tapahtui 9.–13.11. Muuttohaukkoja havaittiin 13, pikkukajavia neljä ja pikkulokkeja 103 paikallista ja 278 muuttavaa. Taigauunilintuja havaittiin viisi ja hippiaisuunilintuja seitsemän. Sinipyrstö rengastettiin 5.10. Havainto on Signilskärin neljäs, mutta vasta ensimmäinen syksyinen. Selkälökkinuorukainen muutti 17.10. ja sepelrastaskoiras rengastettiin 18.10. Naakkoja muutti 19.10. 2211 ja 20.10. 1646, variksia 2579 ja 1576. Signilskärillä vähälukuisia pikkujoutsenia le-

hteensä 6097 lintua 61 lintulajista, mikä on keskiarvovuotta enemmän. Pääosa linnuista merkittiin syksyllä, jolloin valtalajeina olivat perinteiset hippiainen 2431 rengastusta, talitiainen 1308, punarinta 688, sinitiainen 263 ja räkättirastas 172. Signi on tunnetusti hyvä pe-topaikka; varpushaukkoja merkittiin 88, kana-haukkoja 4, hiirihaukkoja 3, sarvipöllöjä 17 ja helmipöllöjä 5. Harvoin rengastajan hypyysiin joutuvia lajeja olivat teeri 4 rengastusta, kehrääjä 1, taigakivinen 1, sinipyrstö 1, sepelrastas 1, hippiaisuunilintu 3, ja taigauunilintu 4.

Jos haluat havainnoitsijaksi tai rengastajaksi Signilskärin lintuasemalle, ota yhteyttä asemanhoitajaan: Jörgen Eriksson, työpuhelin (018) 25 458, sähköposti jorgen.eriksson@regeringen.ax.

Ålands Fågelskyddsforeningen on yhteistyökumppaneineen pitänyt aseman hyvässä kunnossa miehittäjien majoitusta. Keväällä ja osin syksylläkin Rajavartiolaituksen Enskärin merivartioaseman henkilökunta huolehti kuljetuksista saareen ja sieltä pois. Merellä on turvallista olla ammattilaisen kyydissä. Suurkiitos.

Tankar Harri Hongell

Vuosi 2006 oli Tankarin lintuaseman 35. toimintavuosi. Asema oli miehittynä 55 vuorokautta, mikä on huomattavasti alle pitkäaikaisen keskiarvon (104). Parhaiten asemaa miehittiin heinäkuussa (14 vrk) sekä lokakuussa (18 vrk). Pisimpään asemaa miehittivät Tapani Santamaa ja Harri Hongell (14 vrk), Jarno Rasmus (12), Antti Pesola ja Roni Väi-

päili 8 paikallisena 22.10. ja laulujoutsenia muutti 29.10. peräti 186. Syksyn viimeinen pajulintu havaittiin samana päivänä. 14 yksilön alliaahkaparvi muutti 1.11. Kirjosiipikäpylintu viihtyi hetken paikallisena 12.11.

Syksyllä miehittäjinä toimivat Kari Degerstedt, Ralf Ekqvist, Antti Halkka, Antti Kause, Jari Korhonen, Panu Kunttu, Tapani Lahti, Timo Larm, Ari Lehtinen, Teemu Lehtiniemi, Olli-Pekka Liinalaakso, Riku Lumiaro, Lauri Nikkinen, Jörgen Palmgren, Esko Pasanen, Eero Peltonen, Ilkka Pitkänen, Veikko Salo, Jari Siven, Vesa Tuominen ja Tapani Veistola.

Signilskärillä rengastettiin vuonna 2006

Taulukko 2. Syksyisen yömuuton seurannan laji- ja yksilömäärät Tankarin lintuasemalla ajalla 16.9.–21.10. 2006.

Table 2. Nighttime migration observations at Tankar bird observatory during 16.9.–21.10. 2006.

Kuntauksi	syyskuu					lokakuu						yhteensä				
	16.	27.	28.	29.	30.	1.	2.	3.	4.	7.	12.		15.	19.	21.	
Päivä		4:30		8:10		0:30		0:15							13 h 25 min	
Havaintotunnit																
Tavi	Ana cre		1		1										2	
Tavi / Lehtokurppa	Acre/Sus		1												1	
Tylli	Cha hia		3												3	
Tundrakumäsa	Plu squ		94		1										95	
Kapustarinta	Plu apr								1						1	
Suosiri	Cal alp		111		9										120	
Taivaanvuohi	Gal gal		168		9			13							190	
Jänkäkumppa	Lvm min		4												4	
Suo/sarvipöllö	Asio sp.		1		4										5	
Kiuru	Ala arv							14							14	
Västäräkki	Mot alb				7										7	
Rautiainen	Pru mod				1										1	
Punarinta	Eri rub				3										3	
Laulurastas	Turphi		1264	10	1853	17	93	53	24	2			1	1	3 318	
Punakivirastas	Tur ili	2	4114	43	15118	142	613	321	374		3	15	17	6	20 768	
Räkättirastas	Tur pil		3		895	1	14	18	6				2		939	
Mustarastas	Tur mer		34		16										50	
Rastaslaji	Turdus sp.		480	7	254		124	14	20						899	
Kertulaji	Sylvia sp.				1										1	
Kinosiipinuunilintu	Phv ino								1						1	
Hippiainen	Reg reg				33		4	16	451	100					604	
Puukiiptäjä	Cer fam		1												1	
Urpainen	Car mea				1										1	
Järipeippo	Fri mon				21		1								22	
Pulmunen	Ple niv				49									17	66	
Pajusirkku	Erb sch				1										1	
Pikkulintulaji	Passerif.		103		25		5	3	25						161	
Tunteton iso lintu	Iso Aves				1										1	
Tunnistamaton lintu	Aves sp.				3										4	
Yhteensä		2	6383	60	18306	160	854	452	901	103	3	17	18	6	18	27 278

sänen (11), Marko Pohjoismäki, Santtu ja Toni Ahlman, Timo Mäkinen, Miika Kangas ja Toni Uusimäki (8). Toiminnan painopisteinä olivat pesäpoikas- ja verkkorengastus sekä sen yhteydessä tapahtunut lintujen mittaus, punkkiseuranta yhteistyössä Helsingin yliopiston kanssa sekä kesällä tehdyt linnustolaskennat saaristos- ja pääsaarella. Muuttoa seurattiin syksyllä sekä päiväsaikaan että varsinkin yöllä.

Lintujen yömuuttoa seurattiin syksyllä 14 yönä yhteensä yli 13 tuntia. Yömuuttajista kertyi havaintoja peräti 27300 yksilöstä ja 26 lintulajista. Parhaana yönä (29.9.) tarkkailtiin muuttoa läpi yön yli 8 tuntia ja havaittiin 18306 lintua 20 lintulajista. Toiseksi parhaana yönä (27.9.) laskettiin 4½ tunnissa 6400 lintua 14 lajista. Syksyn massalaji oli punakylkirastas, jota havaittiin liki 21000. Erikoisena voidaan pitää 27.9. iltayöstä kuullut 94 tundrakurmitsaa, 164 taivaanvuolta ja 111 suosirriä. Harvinaisin yömuuttaja, taigauunilintu, havaittiin 3.10. Yömuuttosyksy oli aseman historian neljänneksi paras (taulukko 2.).

Lintuja rengastettiin 2796 yksilöä 42 lajista. Verkkorengastusta suoritettiin 12–13 vakioverkolla. Poikasina merkittiin 98 lintua ja emoina pesiltä tai poikasilta vain yksi. Yleisimmät rengastuslajit olivat vaelluslintuja. Kiireisimpiä rengastuspäiviä olivat: 3.10. (566 rengastusta), 10.10. (395), 1.10. (334), ja 16.10. (168). Kymmenen yleisintä rengastuslajia olivat: hippiäinen (1181 reng.), urpiainen (692r), hömötäinen (202r), talitiainen (145r), punarinta (111r), harmaalokki (79r), pyrstötiainen (75r), sinitäinen (56r), puukii-pijä (44r) ja laulurastas (29r).

Mielenkiintoisia ja harvinaisempia rengastuksia olivat: lehtokurppa (1), merikihu (1), hiiripöllö (1), helmipöllö (6), palokärki (1), mustapääkerttu (10), taigauunilintu (3) ja tundraurpiainen (8).

Tankarissa rengastettuja tai kontrolloituja lintuja tavattiin eri puolilla seuraavasti:

Omat:

- Harmaalokki, reng. poikasena 23.6.2004 Lillgrundissa ja rengas luettu Kalotessa Liettuassa 2.6.2006 eli 1 v 11 kk 9 vrk rengastuksesta ja 915 km suuntaan S.
- Peukaloinen, reng. verkolla 3.10.2006 ja kontrolloitu Svenska Högaranissa Ruotsissa 10.10.2006 eli vain 7 vrk rengastuksesta ja 532 km SSW.
- Hippiäinen, naaras reng. 13.10.2005 ja kontrolloitu Schiermonnikoogissa Hollannissa, 20 vrk rengastuksesta ja 1505 km suuntaan SW.
- Talitiainen, reng. 30.9.2005 verkoilla ja kontrolloitu Kokkolassa 11.11.2005 eli 41 vrk rengastuksesta ja 15 km suuntaan SE.

Taulukko 3. Harvinaisia ja vähälukuisia lintuhavaintoja Tankarin lintuasemalla vuonna 2006.

Table 3. Observations of some rare species at Tankar bird Observatory in 2006

Laji	Havainnot
jääkuikka	15.5. 1 muutti ESE (JR,SK), 17.5. muutti 2 ENE (JR,SK), 28.9. 1 juv muutti SW (AP,RV)
jääkuikka/amerikanjääkuikka	29.9. 1 juv WSW (AP,RV)
harmaahaikara	5.5. 1 yks. muutti itään (HT) pesi Etelänokan edustan pienellä luodolla ja tuotti ainakin 4 poikasta
kyhmyjoutsen	(HH) 28.9. 568 muuttavaa (AP,RV,HH), 29.9. 165 muuttavaa (AP,RV,HH)
sepelhanhi	26.6. Råbergillä 1 yks.(HH), 27.6. 2 ad ja pesä Äggholmenilla (HH), 28.9. 22 muuttavaa (AP,RV), 29.9. 107 muuttavaa (AP,RV,HH), ja
valkoposkihanhi	2.10. 18 muuttavaa (AP,RV)
sepel/valkoposkihanhi (Bra sp.)	28.9. 346 muuttavaa (AP,RV,HH) ja 29.9. 245 muuttajaa (AP,RV,HH)
lyhytnokkahanhi	29.9. 23 muuttavaa SW, joista 22 yhdessä parvessa (AP,RV)
muuttohaukka	2 kv-lintu muutti 6.5. (AP,RV) ja 29.9. muutti 1 yks. SW (AP,RV) 28.9. laskettiin 47 lintua paikallisena ja 3 muutti yöllä (AP,RV,HH) ja 1.10. 8 lintua paikallisena (AP,RV,HH), muuten 27.9.-10.10. lähes päivittäin 1-3 yks. saaressa
jänkäkurppa	11.10. 10 paik. Lillgrundissa (AL,JR,TU,MK)
merisirri	10.5. (JR,SK) ja 13.-14.7. 1 paik. (TS)
riekko	1.-3.10. 1 paik., joka reng. 2.10. (HH,AP,RV)
hiiripöllö	8.10. 1 paik. (TU,MK,AL,JR)
viirupöllö	15.10. 1 paikallisena (SA,TA,TM,MP)
pohjantikka	syksyn ainoa havainto 21.10., 2 paikallista (SA,TA,TM,MP)
pikkutikka	15.9.-12.10. 1 naaras paikallisena, joka rengastettiin 30.9. (HH,AP,RV) ja kontrolloitiin 12.10. (TU,MK,JR,AL)
palokärki	4.-5.5. 4 yks. paikallisena (HT)
sepelrastas	1.10. 1 reng. (HH,AP,RV), 3.10. verkosta 2 lintua (HH,AP,RV) + 1 paik. (AP,RV) sekä yöllä kuultiin 1 muuttava (AP) sekä 11.10. 1 paik. (TU,MK, JR,AL)
taigauunilintu	13. ja 20.7. 1 paik. (TS), 10.10. 4 paik. (TU,MK,JR,AL), 11.10. 1 paik. (TU,MK,JR,AL)
tikli	
Havainnoitsijat: SA=Santtu Ahlman, TA=Toni Ahlman, HH=Harri Hongell, MK=Mika Kumpulainen, SK=Samuli Kärkinen, AL=Aappo Luukkonen, TM=Timo Mäkinen, AP=Antti Pesola, MP=Marko Pohjoismäki, JR=Jarno Rasmus, TS=Tapani	

- Sinitäinen, nuori koiras, reng. verkoilla 9.10.2005 ja löydetty rakennuksesta kuolleena Kokkolan Laajalahdesta 1.5.2006, 6 kk 23 vrk rengastuksesta ja 23 km suuntaan SSE.

Vieraat:

- Pyrstötiainen, fl-lintu reng. 5.10.2005 Ahvenanmaan Signilskärissä ja kontrolloitu 18.10.2005 Tankarissa, 456 km NNE ja 41 vrk rengastuksesta.
- Pyrstötiainen, kaksi fl-lintua reng. 9.10.2005 Luvian Säpissä ja kontrolloitu 17.10.2005 Tankarissa, 285 km N ja 8 vrk rengastuksesta.

Harvinaisempia tai Tankarissa vähälukuisia lintuhavaintoja on esitelty taulukossa 3.

Pesiviä lintupareja Tankarista löydettiin kesällä 2006 303 ja nämä edustivat 40 lajia (Kuva 2.). Yleisimmät pesijät olivat räystäspääsky (97 paria, uusi ennätys!), kalalokki (49), lapintiira (19) haarapääsky (16) sekä västäräkki ja niittykirvinen (11). Erikoisimpia pesijöitä edustivat kyhmyjoutsen, merikihu, riekko ja lehtokurppa.

Tankarin pesivää räystäspääskykantaa on seurattu jo yli 20 vuotta ja se on vaihdellut eri vuosina 36 ja 97 pesivän parin välillä.

Vuonna 2006 laskettiin pesijöitä ennätysmäärä (97 paria).

Läheisen Lillgrundin saaren linnustolaskenta oli järjestyksessään 36. perättäinen. Saarella pesi 157 lintuparia (uusi pesimäennätys) ja 15 lajia. Erikoisimmat pesijät olivat: selkälokki (13), räyskä (1), kanadanhanhi (1), merihanhi (1), meriharakka (1), punajalkaviklo (1) ja haahka (2).

Vuoden aikana opastettiin turisti- tai muita ryhmiä lintuaseman toiminnasta ja toimintatavoista. Turistit häiritsivät jonkin verran Pohjoiskalliolla lintujen pesintöjä varoitustaluista huolimatta.

Lintuasemalla on oma www-sivu Keski-Pohjanmaan lintutieteellisen yhdistyksen sivun yhteydessä osoitteessa <http://kply.kpnet.com/Tankar/tankar.htm>

Yhteystiedot ja aseman varaukset:
Harri Hongell (asemanhoitaja)
Raahenkatu 46, 67200 KOKKOLA
Puh. (06) 8314 903 (koti)
Puh. 040 5663 009 (työ)
Harri.Hongell@ymparisto.fi

Tauvo

Matti Tynjälä ja Mikko Ojanen

Tauvon asema toimi 43. vuottaan. Aseman hallinto oli käymistilassa: Oulun yliopisto luo-

pui aseman ylläpidosta lopettaen vuokran maksun Kapiteeli Oy:lle. Yhtiö haki aseman rakennuksille uutta haltijaa, mikä kuvastui epäpäteisyytenä ja alentuneena aktiiviteettina asemalla toimivien keskuudessa.

Asemalla oli rengastusta tai havainnointia 32 päivänä, minkä lisäksi erilaisia huoltotyö- käyntejä tehtiin 18 päivänä. Aseman toiminnasta vastasivat pääasiassa Matti (34 miehitysvuorokautta) ja Annikki Tynjälä (27) sekä Mikko (24) ja Liisa Ojanen (23).

Osmo Rätti Lapin yliopistosta kävi keräämässä muuttajista näytteitä mahdollista *simbian*-viruksen esiintymistä varten. Tämä virus kuuluu tavallisiin linnuista ihmisiin välittyviin viruksiin.

Keväällä havainnoitiin muutamana päivänä. Päiväpetoja meni kohtalaisesti. Piekanan osuus muuttajissa tuntuu vähentyneen hiirihaukan kustannuksella: muuttavista *Buteoista* 70 % määritettiin piekanoiksi ja 6 % hiirihaukoiksi (vastaavat luvut esim. vuonna 1986 olivat 56 % ja 1 %). Merikotkia nähtiin lähes päivittäin muuttamassa tai oleilemassa Ulkonokalla.

Sepelkyyhkyjä muutti runsaasti, ja uuttukyyhkyjä havaittiin entistä useammin mukana kyyhkyparvissa. Hanhien päämuutto ei sattunut havainnointipäiville. Lyhytnokkahanhi on yhä tavallisempi muuttohanhi keväisin. Syksyn lyhyelle havainnointijaksolle sattui *Branta*-hanhien muuttopiikki. Aseman ohjelmassa muutti 6.10. sekä valkoposkia (yli 400) että 12 sepelhanhea.

Keväiden aikaistuminen koettiin siten, että tervapääskyn saapumisennätys parani usealla viikolla, kun 27.4. lensi aseman edustalta yksi lintu lähietäisyydeltä. Myös yksi haara-pääsky kurkkasi samana lämpimänä päivänä kevään paikallista etenemistä.

Asemalla rengastettiin keväällä 23.5.–11.6., minkä lisäksi kesän ja syksyn aikana oli parikymmentä muuta rengastuspäivää. rengastuksia kertyi 2792. Pajulintu dominoi perinteiseen tapaan rengastusaalista 1562 yksilöllä. Loppusyksyn urpiaisvaellus nosti lajin toiseksi (346 rengastusta). Lehtokerttu valtasi kolmannen sijan (118 rengastusta). Mielenkiintoisimmista rengastuslajeista mainittakoon mustapäätasku 15.10., kaksi mustapääkerttua, kaksi lapintiaista ja kolme sirittäjää. Vaelluksista ei saanut juuri kuvaa syksyn hajanaisen miehityksen takia. Hömö- ja talitiaisia tuntui olevan liikkeellä, samaten pohjantikkoja ja loppusyksystä myös urpiaisia.

Oulun yliopiston lapin- ja suosirriin keskittyneet kahlaajatutkimukset jatkuivat aktiivisina Ulkonokalla. Syksyllä sirriyhmän aktiivijäsen Antti Rönkä väitteli lapinsirristä.

Viime vuosina Tauvo on osallistunut myös Tornien taistoon. Edellisuoden 115

lajin jälkeen tämänvuotinen 93 oli jonkinlainen pettymys. Samalla sijoituskin valahti kakkosesta 20:nneksi. Varsinkin kaartelevat linnut olivat kateissa, mikä lienee ollut seurausta Tauvolle epäsuotuisasta lounaistuulesta. Mielenkiintoisinta oli pohjantikkaliikehdintä: tällä kertaa havaittiin peräti 8 lintua, kaikki muuttolennessä. Vastaavaa liikehdintää on havaittu aiempinakin vuosina, mistä lienevät tulossa ja minne menossa. Mukavaa lajistoa olivat harmaahaikara, jänkäkurppa, ja muuttohaukka. Vähälukuisiksi arvioituja pohjansirkkuja havaittiin muutolla viitisentoista.

Valassaaret

Jan Hägg ja Gunnar Stara

Aseman 41. toimintavuosi oli muutonseuranan ja rengastuksen osalta edellisuotta heikompi. Kevään päätoimintamuodoista alkukevään piekanamuutonseuranta kattoi hyvin lajin päämuuttokauden, kun taas toukokuinen arktikaseuranta kärsi melko pitkistä miehityskatkoksista. Toukokuun jälkipuoliskolta kesäkuun lopulle Valassaarten alueella suoritettiin perusteellisia saaristolinnustoinventointeja muuttaman laskijan voimin. Syksyllä toiminta painottui helmipöllörengastukseen ja muutonseurantaan, joskin syksyn miehitys oli melko lyhyt ja katkonainen kattaen vain osan helmipöllöjen vaelluskaudesta. Miehitysvuorokausia kertyi 89 eli edellisuotta (90) hieman vähemmän. Päämiehittäjinä asemalla toimivat Mikael Bäck (40 vrk), Jan Hägg (20), Tuija Warén (17), Tom ja Niina Riska (15) sekä Jouni Kannonlahti (11). Kaikkiaan 30 miehittäjää toimi asemalla vuoden mittaan.

Kevätkausi käynnistyi huhtikuun alkupuoliskolla lyhyellä jaksolla (7.–9.4.). Seuraava havainnointijakso (13.4.–1.5.) oli jo selvästi pidempi. Toukokuun miehitys oli sängen katkonainen ja vasta kuun lopulta alkaen oli pidempi yhtenäinen miehitysjakso (jaksot 5.–10.5., 19.–21.5. ja 26.5.–30.6.).

Alkukevään lajeista piekanoja havaittiin keväällä 479 muuttavaa (+11 sp.), mikä on selvästi edellisuotta (287m +7 sp.) paremmin. Kuikkalintuja havaittiin kevään aikana vain 2376 muuttavaa, näiden joukossa kaksi jääkuikkaa. Mustalintujen ja pilkkasiipien muuttota ei juurikaan havaittu lyhyiden miehitysjaksojen aikana. Toukokuun katkonainen miehitys vähensikin merkittävästi arktikalajien havaintomääriä. Esiintymisellään kevään ja kesän havainnointia piristivät isolokki 23.4., lyhytnokkahanhi 26.4. (4. havainto saarilla), niittysuohaukka 29.4. (uusi laji Valassaarille), vähintään kaksi viiksitimalia 30.4. (2. havainto), kattohaikara 6.5., tunturikihi 28.5., kehääjä 28.5., mustaotsalepinkäinen 6.–15.6., mehiläissyöjä 20.6. (5. havainto) sekä neljä

kesäkuusta samaa yksilöä todennäköisesti koskenutta ruisräökkähavaintoa.

Syksyn lyhyt ja katkonainen miehitys käynnistyi varsin myöhään syyskuun viimeisinä päivinä lyhyellä rengastusjaksolla (29.9.–1.10.). Muuttaman päivän miehityskatkon jälkeinen jakso oli jo hieman pidempi (6.–17.10.). Syksyn viimeinen helmipöllöpyyntiin keskittynyt jakso oli lokakuun lopulla (25.–27.10.). Tämän jälkeen asema oli vielä kertaalleen miehittynä marraskuussa (15.–20.11.). Viimeistä miehitystä lukuun ottamatta jaksot painoutuivat helmipöllöpyyntiin muun havainnoinnin ohella.

Syksyn pääseurantalaajin, helmipöllön, pyyntijaksot kattoivat vain osan pöllöjen vaelluskaudesta. Helmipöllöjä rengastettiin 118 ja vieraskontrolleja tuli 11 yksilöstä, joten tulosten perusteella alueen kautta kulkeva vaellus voidaan luonnehtia voimakkuudeltaan kohtalaiseksi. Nuorten lintujen osuus syksyn pyydyistä helmipöllöistä oli nyt vain noin 23 % (n. 73 % vuonna 2005). Helmipöllöjen lisäksi muidenkin lajien vaellusta havainnoitiin asemalla, vaikkakin lyhyt kausi häntä seurantaa. Esimerkiksi edellisvuonna vilkkaana vaeltaneet pyrstötiäiset eivät nyt vaeltaneet juuri lainkaan ja laji havaittiin asemalla vain kolmena päivänä. Sinitiaisella vaellus oli kohtalaista parhaiden päivien ollessa lokakuun puolivälin tienoilla. Myös talitiaiset olivat selvästi vaelluksella kun taas kuusitiaiset eivät tänä vuonna liikehtineet juuri lainkaan.

Lyhyelläkin miehityskaudella nähtiin pirstyäkseksi vähälukuisia lajeja. Syyskauden kohokohtia olivat merisirri 30.9., neljä taiga-uunilintua 30.9.–15.10., varpuspöllöt 13.10. (1 reng.), 25.10. (1r), 16.11. ja 18.11. (marraskuiset linnut koskenevat samaa lintua), tunturikyyhky 15.10 sekä 17.10. havaitut kaksi vuorihemppoa. Kaikkiaan 187 lajia havaittiin lintuasemalla vuoden aikana.

Havainnoitsijat ja rengastajat ovat terveilleille asemalle. Tiedustelut ja yhteydenotot kirjoittajiin.

Kirjoittajien yhteystiedot:
Gunnar Stara (asemanhoitaja)
Puh. (06) 724 7527 (koti)
Puh. 050 553 8977
gunnar.stara@stara.com
Jan Hägg
Puh. (06) 822 1766 (koti)
Puh. 050 526 0952
janhagg71@gmail.com

Kirjallisuus:

- Jonzén, N., Lindén, A., Ergon, T., Knudsen, E., Vik, J. O., Rubolini, D., Piacentini, D., Brinch, C., Spina, F., Karlsson, L., Stervander, M., Andersson, A., Waldenström, J., Lehikoinen, A., Edvardsen, E., Solvang, R. & Stenseth, N. C. 2006: Rapid advance of spring arrival dates in long-distance migratory birds. — *Science* 312: 1959–1961.
- Lehikoinen, A. 2006: Halias – keskellä lintujen muuttovirtaa. — *Linnut* 41 (3): 24–27.
- Lehikoinen, A., Below, A. & Wickman, M. 2006a: Tulliniemen luonnonsuojelualueen ja Rusarön ympäristön saaristolinnusto vuonna 2005. — *Tringa* 33: 152–169.
- Lehikoinen, A., Kilpi, M. & Öst, M. 2006b: Winter climate affects subsequent breeding success of common eiders. — *Global Change Biology* 12: 1355–1365.
- Lehikoinen, A., Lindén, A., Ekroos, J., Vähätalo, A. & Välimäki, K. 2006c: Lintuasemat – uusi lintukantojen seurantamenetelmä Suomessa. — *Linnut-vuosikirja 2005*: 137–144.
- Rainio, K., Laaksonen, T. Ahola, M., Vähätalo, A. & Lehikoinen, E. 2006: Climatic responses in spring migration of boreal and arctic birds in relation to wintering area and taxonomy. — *Journal of Avian Biology* 37: 507–515.

Summary: Finnish Bird observatories 2006

The report summarises activities at Finnish bird observatories in 2006. Activity levels varied a lot between observatories. At Hanko bird observatory activity was intense, with bird counted throughout the year. In some observatories there were only a few ringing days in the whole year. Many irruptive birds such as tits were observed in only small numbers during the autumn of 2006, so that ringing totals were quite small at many observatories.